

LANGS HEILIGE HUIZEN

WANDELN LANGS RELIGIEUS ERFGOED IN VALKENBURG AAN DE GEUL

WWW.HEILIGEHIUZENVALKENBURG.NL

KIJK VOOR OPENINGSTIJDEN KERKEN OP DE WEBSITE

WANDELROUTE 6: VALKENBURG – HOUTHEM - ST. GERLACH v.v.

Deze wandelroute brengt u van Valkenburg naar Houthem St. Gerlach. In Valkenburg is een koppeling mogelijk met de wandelroutes Valkenburg Centrum 1 en 2. In Houthem - St. Gerlach sluit de route aan op de wandelroute 7: Houthem - St. Gerlach - Vroenhof.

De route is ruim 6 km lang. De route gaat gedeeltelijk door natuurgebied Ingendael, goed schoeisels aanbevolen. We bezoeken twee kerken die als een 'Gesamtkunstwerk' zijn te beschouwen: de H. Gerlachuskerk en de H. Josephkerk. De H. Gerlachuskerk behoort tot de 100 belangrijkste monumenten van Nederland omdat het een uniek voorbeeld van een barok 'Gesamtkunstwerk' in deze noordelijke streken van Europa is.

Start: Station van Valkenburg, 1853. Het gebouw is geïnspireerd door het in Tilburg gebouwde paleis van koning Willem II. Het werd toentertijd beschouwd als een nieuwerwetse poort tot de stad. Het is het oudste, nog bestaande station van Nederland. U kunt hier ook parkeren. De route kan ook in Sint Gerlach gestart worden, zie hieronder.

Ga met de rug naar het station naar rechts de Spoorlaan in en bij de 3-sprong (bij de overweg) rechtdoor de Cremerstraat in. Loop door tot aan de verkeersweg Valkenburg-Meerssen.

Op de hoek staat een kleine kapel. Aan de overkant de H. Josephkerk uit 1930 met St. Josephbeeld.

Gaaf mergelstenen gebouw in strakke dertigerjaren stijl. De hoofdruimte van de kerk krijgt in Broekhem extra betekenis doordat het schip met de transepten en de absis één majestueuze ruimte vormen met een optimale oriëntatie op het priesterkoor. Het is behalve een geslaagde kerk ook een monument voor de bloeiende Limburgse kunst uit de jaren dertig (Maastrichtse School). Hierdoor is de kerk in Broekhem als een 'Gesamtkunstwerk' te beschouwen. U kunt de kerk bezoeken aan de zijingang.

We verlaten de kerk, slaan rechtsaf en direct links af om de parkeerplaats heen. Vervolg uw weg rechtdoor. Na ongeveer 350 meter gaat u rechtsaf.

We lopen nu het Stiena Ruypers Park in. Ga door de poort naar binnen.

Geerlingshof: Dit grote huis werd in 1850 door generaal de Ceva gebouwd, met een privé-station aan de achterkant. In 1890 werd het huis betrokken door de uit Frankrijk verbannen Paters Oblaten. Zij noemden het nieuwe klooster Huize St. Gerlach. In 1907 werd een beeld van de H. Gerlachus boven in de voorgevel geplaatst. Tot 1949 bleef het pand een klooster. Toen werd het de Volkshogeschool Geerlingshof. Vanaf 2002 zijn er luxe appartementen in gevestigd.

Loop vóór de Geerlingshof naar links (13,15,19) en loop door een opening in de muur naar de "Generaal de Cevalaan". Op het einde van deze straat gaat U naar links over het voetpad (witrode markering). Steek voorzichtig het zebrapad over, ga rechtsaf en blijf op het trottoir lopen, richting "Houthem/Meerssen". Bij de rotonde gaat u rechtdoor.

Na huisnummer 29 ziet u aan uw linkerhand de Heilige Familiekapel uit 1894. Dit soort kapellen werd vaak door particulieren gebouwd of bekostigd. De initialen van de bouwheer staan op de gevel. In de gevel de drie beelden van de Heilige Familie.

Ga vóór de kapel linksaf de Klaterstraat in. Ga bij het beekje (direct vóór 2 hoge populieren) het pad naar rechts en na ca. 100 meter door het hek het natuurgebied Ingendael binnen. Loop door de beemden richting St.Gerlach, 0,75 km. Na een kleine beek (PVC-pijp) rechtsaf. Recht vóór ons St.Gerlach. Via een hekje komt u bij dit indrukwekkende complex. Ga op de asfaltweg rechtsaf richting de slagboom. Hier zou de wandeling ook gestart kunnen worden. Parkeren aan de Joseph Cornelia Allee (voor de slagboom). Hier gekoppeld aan wandelroute 7.

Loop door de Joseph Corneli Allée richting de grote weg. Ga op de verkeersweg Valkenburg-Meerssen linksaf.

Na ca. 50 meter staat aan de overkant van de weg een Mariakapel uit 1902.

Keer terug door de Joseph Corneli Allée. Neem het pad voor de slagroom links naar de Gerlachusput.

Deze heeft in verschillende periodes een grote rol gespeeld in de bedevaart naar St. Gerlach. Al in de oudste levensbeschrijving, daterend uit ca. 1227, is sprake van een bron of put waaruit Gerlachus zich van drinkwater voorzag. Het gebouwtje staat op een grasveldje en wordt omgeven door bomen.

Loop het graspad terug, steek de Joseph Cornelia Allee over en loop rechtdoor het voetpad in naar de Gerlachuskerk.

Gerlachuskerk. Deze kerk is gebouwd als pelgrimskerk en is nu parochiekerk van Houthem. De bedevaart naar het graf van de heilige kluizenaar Gerlach is al spoedig na zijn dood (ca. 1165) begonnen. In het eerste kwart van de 13e eeuw werd, ter geestelijke en materiële verzorging van de pelgrims, op deze locatie een Norbertijns klooster gesticht. De thans bestaande kerk van Sint Gerlach is in de jaren 1721-1727 gebouwd. In 1751 heeft Johann Adam Schöpf 1702-1772, een barokkunstenaar uit Straubing in Beieren, het interieur van de kerk met fresco's beschilderd. De wanden van de traveeën in het midden vormen een omlijsting van Gerlachus' praalgraf. Deze kerk behoort tot de 100 belangrijkste monumenten van Nederland omdat het een uniek voorbeeld van een barok 'gesamtkunstwerk' in deze noordelijke streken van Europa is. Architectuur, ornamentatie en schilderijen vormen één geheel. In de tegen de kerk aanliggende zuidgang van de kruisgang bevindt zich een schatkamer waar regelmatig (religieuze)exposities plaats vinden.

Via de uitgang bij de kapittelskamer komt men in het overige gedeelte van het stift, dat nu tot Hotel-Restaurant Château St. Gerlach behoort.

Château Sint Gerlach; oorspronkelijk een stift (klooster) voor adellijke dames. Gesticht in 1200 en genoemd naar een lokale heilige uit de twaalfde eeuw: Sint Gerlach.

In de 19^e eeuw werd het klooster verkocht aan en bewoond door landadel. De erbij behorende kerk werd aan de gemeente Houthem geschonken die haar aan de parochie ter beschikking stelde. In de jaren negentig van de vorige eeuw is het in verval geraakte complex van de ondergang gered door een kostbare restauratie.

Bij het betreden van het heiligdom via het kerkhof vanuit de Onderstestraat (ingang rechts van de kerk) komt men eerst in een atrium. Deze ruimte met glazen dak vormt een visuele afscheiding tussen de monumentale kerk van St. Gerlach en de nieuw gebouwde St. Gerlachuskapel, 1997.

Betreedt deze ruimte.

'Stiltekapel met 'St. Gerlachuswand'; wand met glasmozaïeken van Irene van Vlijmen. Bij gelegenheid van de restauratie van het landgoed St. Gerlach (1995-1997) is ook een nieuwe dagkapel gebouwd, bedoeld als stiltekapel. Het is een sacrale ruimte waarin de bezoeker, pelgrim of toerist, gelegenheid heeft voor reflexie en gebed.

Bij het binnentreden van de kapel door een van de twee met koper beslagen ongeveer 5 meter hoge deuren komt men eerst in een nartext, een voorruimte, van de rest van de kapel gescheiden door een rij kolommen uit cortenstaal. Ook uitvoering van de

hardstenen vloer die in dit gedeelte gefrijnd is en in de rest van de ruimte gezoet, ondersteunt de visuele afscheiding. Aan het uiteinde aan de noordzijde bevindt zich een bronzen beeld van Gerlachus, naar een ontwerp van Ru de Vries. In de oostelijke zijwand zijn 7 smalle ramen aangebracht. In de 14 vierkante nissen staan roestvrij stalen kruisen, symbolisch voor de kruiswegstaties. De noordwand bevat een halfronde apsis, die goudkleurig geschilderd is. De gesloten zuidwand wordt geheel ingenomen door een mozaïek, gecombineerd met frescoschilderingen. Het mozaïek is in 1997 vervaardigd door Irene van Vlijmen en bevat 520.000 stukjes in 260 kleuren en 20 kleuren goud. De symboliek heeft betrekking op de bemiddelende rol van Gerlach tussen mens en God. Na het verlaten van de kapel komt men rechts in de kruisgang van het voormalige klooster. Een aantal kruisgewelven is gerestaureerd, van de overige zijn de aanzetten van de bogen in de muur nog zichtbaar. Naar links gaande geeft de groene deur toegang tot de kerk.

Verlaat de kerk en bezoek het kerkhof.
Oude graftombes en een mooi kruisbeeld.

Verlaat het kerkhof, sla rechtsaf.
Zeer de moeite waard is een bezoek aan het park met beeldentuin. Verderop is een rosarium aan Prinses Juliana gewijd.

Verlaat het gebied van Chateau Sint Gerlach en ga even na de slagboom terug rechts door het poortje het Natuurgebied Ingendael in. Loop rechtdoor, over een houten bruggetje en na nog een bruggetje naar rechts, kort langs de afrastering. Loop helemaal om het landgoed heen. Neem het bruggetje over de Geul (Klooster Brökske) en blijf het pad volgen. U komt uit bij een café aan de "Wolfsdriesweg". Ga linksaf deze weg op, richting Valkenburg. Blijf het pad langs de Geul volgen, ook als het na "Tivoli" een asfaltweg wordt totdat u uiteindelijk in Valkenburg komt.

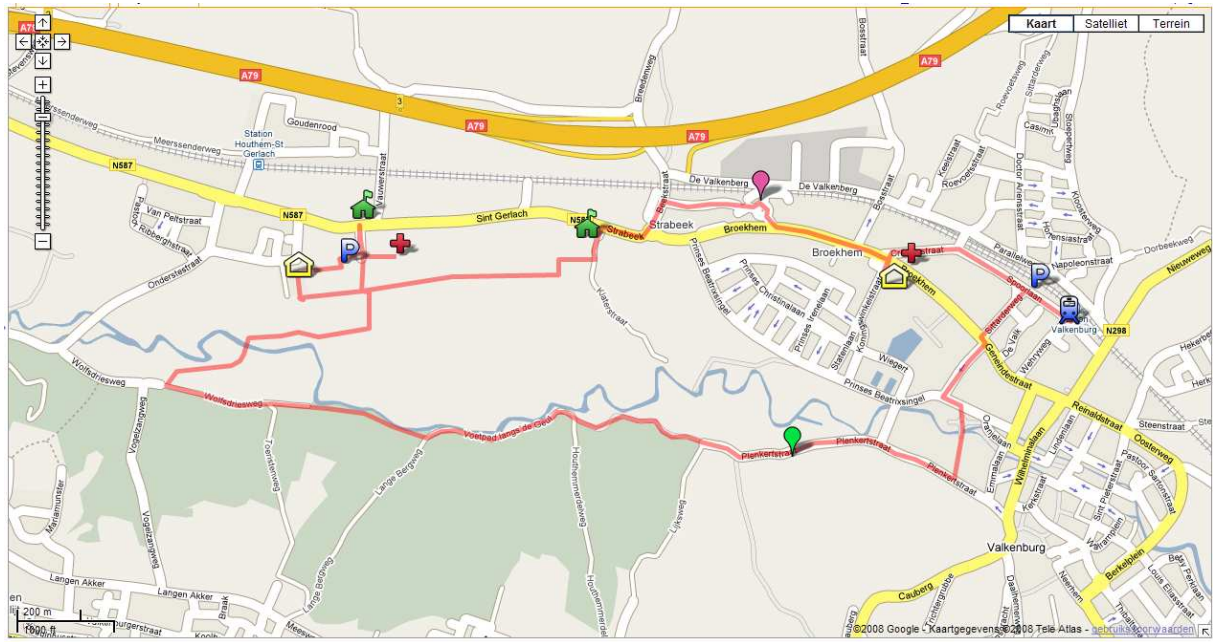
Aan de rechterkant de ingang van de Romeinse Katakomben 1912, getrouwe replica van Romeinse begraafplaats voor Christenen in Rome. Bijna een eeuw geleden, in 1910, zijn onder leiding van de beroemde architect dr. P. Cuypers, belangrijke delen van deze Romeinse Catacomben uiterst zorgvuldig gereconstrueerd in een van de Valkenburgse mergelgroeven. Niet alleen de gangen met grafnissen en grafkamers, maar ook de schilderingen (van Pierre Visschers) en beeldhouwwerken geven een getrouwe weergave van de in Rome aanwezige catacomben. Wat verder aan uw rechterhand de beroemde pre-historische Vuursteenmijn Valkenburg a/d Geul, met tijdbalk, die zo mooi vanaf de straat te zien is. Meer dan 5000 jaar geleden groeven onze voorouders hier naar vuursteen om bijlen van te maken.

Blijf de Plenkertstraat volgen.

Aan de rechterkant zien drie Cuypersprojecten. Eerst de ingang van het Openluchttheater, waar 's zomers muziek- en theatervoorstellingen te zien zijn. Daarnaast Villa Rozenheuvel, gebouwd door architect P. Cuypers. Het kleine voormalige protestantse kerkje is tegenwoordig een restaurant. Het werd in 1892 in de zogenaamde 'Waterstaatstijl' gebouwd.

Hier is de route gekoppeld aan wandelroute 2: Valkenburg Centrum 2

Ga bij de Polfermolen (sportcomplex) linksaf, ga over de Geul, om het vijvertje heen rechtdoor en via het Odapark naar de "Prins Bernhardlaan". Ga even links en dan rechtsaf de "Pr.Margrietlaan" in. Dan even links en daarna rechtsaf de Sittarderweg in. Bij de Spoorlaan rechtsaf richting station.

LEGENDA

- kerk
- kapel
- (weg)kruis of beeld
- klooster
- grot met ondergrondse kerk
- overig
- voormalig klooster